

Knud Ole Nielsen Kyk
Sørig Engvej 25
9881 Bindslev

Teknik og Miljøområdet
Jørgen Fibigersgade 20

9850 Hirtshals

Telefon 72 33 33 33

Fax 72 33 30 33

Teknik-miljoe@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

Hirtshals, den 20. december 2012

Journal nr.: 09.17.16-P19-10-12

Tilladelse til etablering af husdyrhold på Sørig Engvej 27

Hjørring kommune giver hermed tilladelse til etablering af en ungdyrsproduktion samt et hestehold på ovennævnte ejendom, efter § 10 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹.

Kommunen har vurderet, at tilladelsen kan meddeles med følgende vilkår:

Vilkår:

- Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 2 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis dyreholdet ikke er fuldt udvidet inden fristens udløb, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke er udnyttet.
- Etableringen af dyreholdet må kun ske i den del af stalden, der er markeret med rødt på kortet på bilag 1.
- Hestene på ejendommen skal i minimum 6 måneder om året være udegående indenfor udspretningsarealerne.

Tilladelsen til etablering af dyreholdet følger kontinuitetsprincippet jf. § 33 stk. 3 i husdyrbrugsloven regnet fra afslutning af bygge- og anlægsarbejdet.

De væsentligste forudsætninger er beskrevet i afsnittet "Projektbeskrivelse" nedenfor. Hvis forudsætningerne for afgørelsen ændres, skal kommunen oplyses om det og muligvis genbehandle sagen.

Offentliggørelse og klagevejledning

Meddelelse om tilladelsen vil blive offentliggjort på kommunens hjemmeside den 20. december 2012.

Du kan påklage kommunens afgørelse indtil 4 uger efter offentliggørelsen på hjemmesiden. En eventuel klage skal være modtaget i Kommunen senest den 17. januar 2013 ved kontortids ophør.

Enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v., vil også kunne klage over kommunens afgørelse.

En klage skal være skriftlig og indsendes via e-mail: teamerhverv@hjoerring.dk eller til adressen: Hjørring Kommune, Teknik og Miljø, Jørgen Fibigersgade 20, 9850 Hirtshals. Kommunen videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lov nr. 1572 af 20/12/2006

Natur- og Miljøklagenævnet opkræver gebyr for behandling af en klage. Nærmere oplysninger om gebyrreglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Hvis vi modtager en klage over denne afgørelse, vil vi underrette dig.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort.

Udnyttelse af tilladelsen

Tilladelsen kan godt udnyttes, selvom der klages over den, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Det skal bemærkes, at Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en tilladelse. Udnyttes en tilladelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Projektbeskrivelse

Tilladelsen er givet på grundlag af den indsendte ansøgning og efterfølgende tilpasninger. Projektets væsentligste elementer er følgende:

1. Der etableres en produktion på 8,62 DE i heste, 20,33 DE i tyrekalve og 45,75 DE i ungtyre – i alt 74,7 DE.
2. Etableringen af husdyrproduktionen finder sted i eksisterende bygninger, i stalden længst mod syd (se kort bilag 1).
3. Al husdyrgødningen fra produktionen (dybstrøelse) opbevares i markstak.
4. De udbringningsarealer, der skal anvendes til udspreddning af husdyrgødning fra produktionen, består af ca. 98 ha ejede og forpagtede arealer. De konkrete udbringningsarealer fremgår af vedlagte kortmateriale (bilag 2).

Kommunens vurdering

I det indsendte ansøgningsskema er der svaret "ja" til alle spørgsmål. Kommunen er enig i svarene til spørgsmålene.

En del af staldanlægget er beliggende indenfor 50 meter af nabobeboelsen, som ejes og bebos af ansøger selv. Ifølge § 6 i husdyrloven må der ikke ske etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug indenfor 50 meter til nabobeboelse. I det etableringen af husdyrbruget kun finder sted i stalden længst mod syd, overholdes de 50 meter.

Fjord og hav

Alle udbringningsarealer i den ansøgte bedrift afvander til det Nordlige Kattegat

Til den nordlige del af Kattegat stilles der i husdyrmiljøloven ikke maksimale grænser for udledning af kvælstof og fosfor, der rækker ud over de generelle harmoniregler til dette vandområde.

Det er imidlertid kommunens vurdering, at strømforholdene i Kattegat medfører, at en forøget udledning af kvælstof og fosfor fra oplandet vil kunne medføre en merbelastning af det kystnære habitatområde "Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord" (Habitatområde nr. 14) og Natura 2000 området "Hirsholmene og Elling Ås udløb" (Habitatområde nr. 4). Ifølge Natura 2000-basisanalysen for Hirsholmene og Elling Ås udløb er det marine miljø i Kattegat påvirkeligt af effekten fra tilførsel af næringsstoffer

Kommunen skal derfor foretage en vurdering af, om udvidelsen af husdyrbruget i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre en væsentlig belastning for habitatområderne.

Det fremgår desuden af såvel basisanalysen for Kattegat samt Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning. Den nærmere vurdering ses i bilag 3. Konklusionen er, at hverken påvirkningen fra det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil medføre skadevirkning på overfladevandene som følge af udledning af kvælstof og fosfor.

Natur

Kommunens vurdering af etableringens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg.

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 538 kg N/år som følge af etableringen.

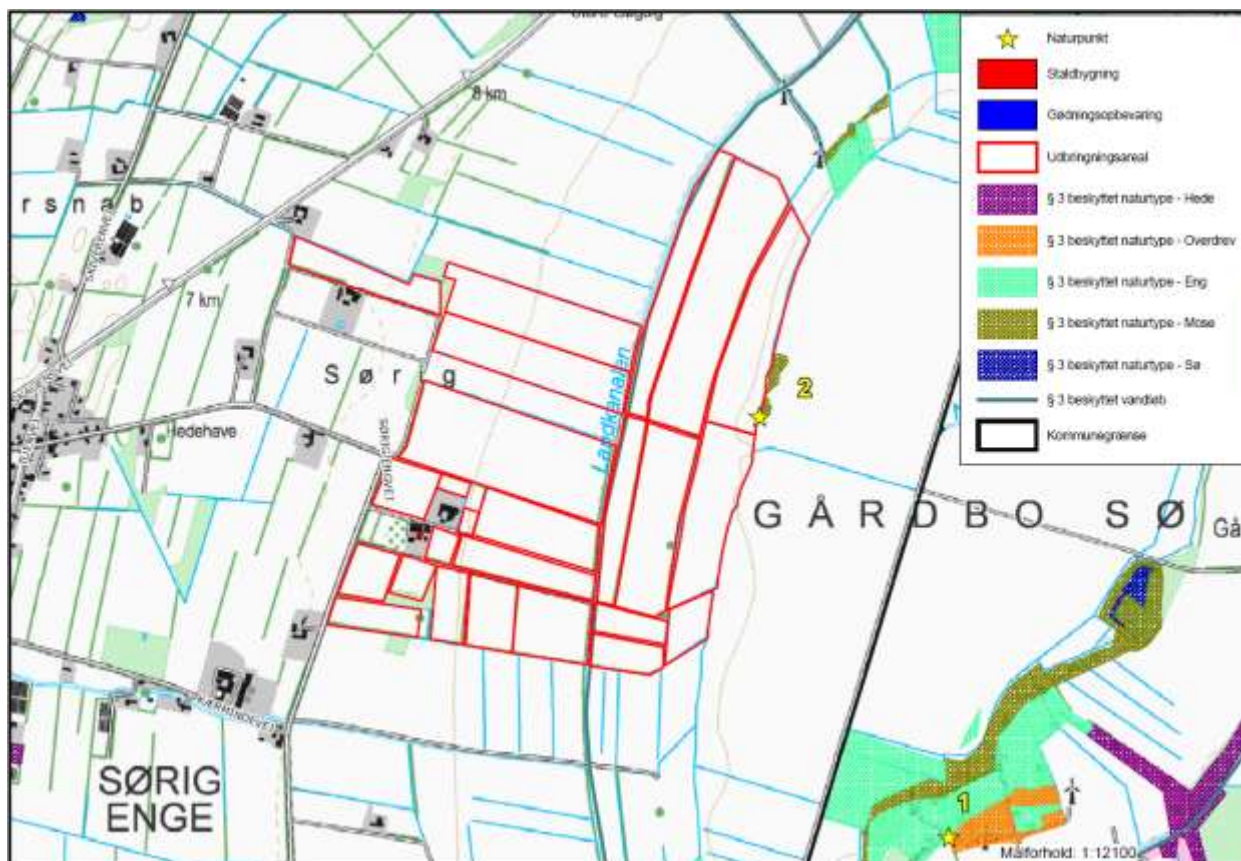
I nærheden af ejendommen er der ingen Natura 2000 områder eller ammoniakfølsomme skove, men overdrev beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og flere mindre overdrev, heder, moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Den forøgede belastning af ammoniak fra stald og lager i to udvalgte naturpunkter (Fig. 1) er beregnet til 0,0 kg N/ha per år. Den samlede belastning af ammoniak fra stald og lager i nærmeste § 7 område er beregnet til 0,0 kg N/ha per år.

Kommunen vurderer, at etableringen:

- vil have en neutral effekt på Natura 2000 områder
- vil have en neutral effekt på arter beskyttede efter EF-habitatdirektivet bilag IV
- ikke vil påvirke naturarealer beskyttede efter husdyrgodkendelseslovens § 7 og naturbeskyttelseslovens § 3
- vil have en neutral effekt på beskyttet natur, som støder op til ejendommens udbringningsarealer

Kommunen vurderer samlet, at den projekterede etablering kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur.

Figur 1. Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturpunkt 1 og 2 (gul stjerne), samt udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til registeret, beskyttet natur.

Nabogener

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkring boende.

Nærmeste nabobeboelse er beliggende tæt på stalden, hvor dyreholdet skal etableres. Lugtberegningen fra en fiktiv ansøgning indsendt i husdyr.dk viser, at geneafstanden til nærmeste nabobeboelse er overholdt.

BAT

For § 10 tilladelser vil den generelle miljøregulering med krav til staldindretning, udbringning af husdyrgødning osv. jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen, normalt være tilstrækkelig i forhold til BAT vurderingen (bedste tilgængelige teknik), jf. notat af 28. januar 2008 fra Miljøstyrelsen.

I den aktuelle sag skal ikke opføres nye staldanlæg, og kommunen har ikke fundet begrundelse for at stille yderligere krav til BAT.

Samlet vurdering

Kommunen finder, at de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik er truffet, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Høring

Der har ikke været foretaget nabohøring, idet der ikke findes andre matrikulære nabobeboelser, end den ansøger selv ejer og bor på. Der ud over er der for-

holdsvis langt til andre beboelser i område (over 380 meter), og kommunen har vurderet, at det ansøgte er af underordnet betydning for disse.

Med venlig hilsen

Anette Størup
Team Erhverv
E-mail: ABS@hjoerring.dk
Tlf.: 72 33 67 32

Bilag:

1. *Anlægstegning*
2. *Kort over projektets udbringningsarealer.*
3. *Detaljeret vurdering af påvirkningen af fjord og hav*
4. *Detaljeret vurdering af påvirkningen af natur*

Kopi med bilag sendt til:

- Landboforening, att.: Karoline Holst – via e-mail kho@landbonord.dk
- Naturstyrelsen Aalborg, Niels Bohrs Vej 30, 9220 Aalborg Ø – via e-mail: AAL@nst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh. Ø – via e-mail: dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – Hjørring, Fresiavej 17, 9800 Hjørring – via e-mail: hjoerring@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V – via e-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Hjørring, Via e-mail: hjoerring@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Formand: Niels Barslund, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk.
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postbox 2188, 1017 Kbh. K – via e-mail: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1 sal, 1651 Kbh. V – via e-mail: ae@aeraadet.dk
- 3F Skagerak – via e-mail: skagerak@3F.dk
- Lystfiskeriforeningen for Liver Å – via email: jan@deltadata.dk
- Hjørring Vandsekskab, via e-mail: post@hjevand.dk

Bilag 1. Anlægstegning

Bilag 2. Udspretningsarealer

Bilag 3. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav

Alle udbringningsarealer i den ansøgte bedrift afvander til Nordlige Kattegat

Til den nordlige del af Kattegat stilles der i husdyrmiljøloven ikke maksimale grænser for udledning af kvælstof og fosfor, der rækker ud over de generelle harmoniregler til dette vandområde.

Det er imidlertid kommunens vurdering, at strømforholdene i Kattegat medfører, at en forøget udledning af kvælstof og fosfor fra oplandet vil kunne medføre en merbelastning af det kystnære habitatområde "Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord" (Habitatområde nr. 14) og Natura 2000 området "Hirsholmene og Elling Ås udløb" (Habitatområde nr. 4). Ifølge Natura 2000-basisanalysen for Hirsholmene og Elling Ås udløb er det marine miljø i Kattegat påvirkeligt af effekten fra tilførsel af næringsstoffer

Kommunen skal derfor foretage en vurdering af, om udvidelsen af husdyrbruget i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre en væsentlig belastning for habitatområderne.

Det fremgår desuden af såvel basisanalysen for Kattegat og Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinier og Miljøstyrelsens vejledning.

I vejledningen har ministeriet opstillet 2 afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke kan medføre skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskning. Miljøstyrelsen antager ifølge vejledningen, at grænsen for at der kan ses en påvirkning, er den samme for fosfor som for nitrat:

1. Påvirkning fra projektet i sig selv.
Kvælstof/fosfor-udvaskningen fra det samlede husdyrbrug må maksimalt udgøre 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1% hvis der er tale om vandområder der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. (Påvirkning fra projektet i sig selv.)
2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter.
Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007.

Ad 1. Påvirkning fra projektet i sig selv

KVÆLSTOF

Oplandet, som antages at påvirke vandområdet Nordlige Kattegat, kaldes i Statsforvaltningens opgørelse over dyretryk for "Nordlige Kattegat" og "Læsø", hvilket er sammenfaldende med den del af hovedvandopland 1.1 som i forslag til vandplaner betegnes Nordlige Kattegat. I udpegningsgrundlaget for habitatområdet Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord (H14) indgår marine naturtyper, der kan karakteriseres som lavvandede områder med langsom vandudskiftning. Det drejer sig om flodmundinger (naturtype nr. 1130), kystlaguner og strandsøer (naturtype nr. 1150) og større lavvandede bugter og vige (naturtype nr. 1160). På den baggrund vurderer Hjørring Kommune, at næringsstofudvaskningen fra

det konkrete projekt maksimalt må udgøre 1 % af den samlede udvaskning, jf. afskæringskriterie 1 ovenfor.

Oplandet til Nordlige Kattegat og Læsø har et samlet areal på 138.765 ha. Den samlede udvaskning fra diffuse kilder (dyrkede og udyrkede arealer samt spredt bebyggelse) beregnes ud fra følgende forudsætninger:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerak er den samlede kvælstofafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 3.579 tons N. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til det Nordlige Kattegat 2.183 tons N/år

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 1% jf. ovenfor skal merudvaskningen¹ fra et ansøgt projekt udgøre 21,83 tons N/år. Der skal så eksempelvis indgå 2.425 ha, i et område med en reduktionsprocent 25 og merudvaskningen fra husdyrgødningen skal være på 12 kg N/ha/år.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 1% af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriteri 1 ovenfor.

FOSFOR

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerak er den samlede fosforafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 134 tons P. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Nordlige Kattegat 80,4 tons P/år.

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 1% jf. ovenfor skal udvaskningen fra det ansøgte udgøre ca. 800 kg P/år. Der skal så eksempelvis i et projekt indgå 10.000 ha med et fosforoverskud på 20 kg P/ha.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 1% af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriteri 1 ovenfor.

Ad 2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Statsforvaltningen har ud fra data i det Centrale Husdyrregister (CHR-registret) opgjort, at der i oplandet "Nordlige Kattegat" og "Læsø" i perioden fra 2007 til 2011 er sket en nedgang i det samlede antal DE fra 72.296 til 70.398.

Denne centralt opgjorte udvikling i dyretrykket til og med 2011, kan suppleres med kommunens oplysninger for 2012 om ophørte/reducerede husdyrbrug samt med de tilladelser/godkendelser der er givet af kommunen og som stadig kan udnyttes. Det er kommunens vurdering, at der over korte perioder (under 1 år) ikke sker og ikke er sket nogen afvigelse fra den generelle tendens, nemlig at antallet DE ikke stiger med tiden, men snarere falder.

---

¹ Med merudvaskning menes "mer" i forhold til udvaskning fra kunstgødning. I forhold til husdyrloven skal der kun vurderes på merudvaskning fra husdyrgødning i forhold til kunstgødning. Merudvaskning for kvæggylle er ca. 6 kg N/ha/år, for svinogylle ca. 8 kg N/ha/år og for mink- og fjerkræs ca. 12 kg N/ha/år.

Kommunen vurderer endvidere, at der ikke er andre kilder, der har medført en stigende næringsstofudvaskning fra oplandet til vandområdet fra 2007 og fremefter. Det være sig spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket en stadig forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.

Bilag 4. Detaljeret vurdering af påvirkning af natur

Retsgrundlag

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med etableringen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning². Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven³. Endvidere har Kommunen vurderet om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-områder og/eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt⁴. Herved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne⁵.

Kommunens vurdering af etableringens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg.

Beskyttet natur efter naturbeskyttelsesloven, husdyrgodkendelsesloven og habitatdirektivet

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden. Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper bortset fra søer og vandløb, hvis de har en minimumsstørrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder for søer på 100 m² eller derover. De beskyttede vandløb er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren.

Arealer, der er mindre end 2.500 m², er omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår en mosaik af naturtyper med et samlet areal på 2.500 m² og for moser også hvis de ligger i tilknytning til søer eller vandløb.

Husdyrgodkendelseslovens § 7 fastsætter en beskyttelse af en række konkrete ammoniakfølsomme naturtyper. Inden for de internationalt beskyttede Natura 2000-områder (kategori 1-natur) kan der således maksimalt tillades en total ammoniakbelastning på 0,2 – 0,7 kg N/ha/år, afhængig af antallet og størrelsen af øvrige husdyrbrug i nærområdet. Samme lov fastsætter også beskyttelsen mod ammoniak på udvalgte naturtyper uden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om højmoser, lobeliesøer, heder over 10 ha samt overdrev over 2,5 ha (kategori 2-natur), der er beskyttet mod en total ammoniakbelastning på mere end 1 kg N/ha per år, fra et givent husdyrbrug⁶.

Beskyttelsesniveauet på øvrige heder, moser og overdrev beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 samt ammoniakfølsomme skove (kategori 3-natur) beror på en konkret vurdering af, om der er tale om et naturområde af særlig regional eller lokal interesse.⁷

---

² Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

³ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

⁴ Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

⁵ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁶ Jf. Bilag 3, A, Nr. 2 i Bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

⁷ Jf. Bilag 3, A, Nr. 3 i Bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

Denne vurdering beror først og fremmest på en vurdering af områdets naturkvalitet på en skala fra I – V (høj, god, moderat, ringe og dårlig). Naturkvaliteten vurderes dels efter områdets struktur, dvs. vegetationssammensætning, drift af arealet herunder evt. afgræsning samt naturtypekarakteristiske strukturer. Desuden vurderes kvaliteten i forhold til diversiteten og artssammensætning på arealet, samt arternes følsomhed overfor ammoniak. Registrerede plantearter kategoriseres i denne sammenhæng som hhv. særligt værdifulde, positive, typiske, problematiske eller øvrige på baggrund af en artsliste udarbejdet af DMU. Endelig vurderes arealets værdi som levested for fredede eller rødlistede arter af planter og dyr og som yngle- og rasteområde for arter beskyttede efter habitatdirektivet (Bilag IV-arter).

Herudover inddrages en række øvrige forhold i vurderingen af krav til den maksimale ammoniakbelastning. Det gælder områdets:

- Status i kommuneplanen, herunder om det er omfattet af en udpegning som værdifuldt naturområde, økologisk forbindelse, rekreativt område eller værdifuldt kulturmiljø
- Status i forhold til fredninger, handleplaner for naturpleje eller anden planlagt naturindsats

Endelig inddrages hensynet til områdets ammoniakfølsomhed i forhold til den ammoniaktilførsel arealet modtager fra andre kilder. Det vil dels sige den generelle baggrundsbelastning i området, men også tilførslen fra konkrete lokale kilder, såsom husdyrbruget nuværende produktion, samt udbringning af gødning på nærliggende arealer.

Påvirkning af natur

Den samlede fordampning af ammoniak som følge af etableringen er beregnet til 538 kg N/år fra stald og lager. Ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning indgår ikke i beregningerne.

Natura 2000 (Kategori 1- natur)

Screening

Der ligger ingen Natura 2000 områder indenfor ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er Jerup Hede, Råbjerg og Tolshave Mose (EF-habitatområde nr. 3), der ligger omkring 2,9 km sydøst for driftsbygningerne.

Udbringningsarealerne er hovedsagligt placeret i tilknytning til ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er Jerup Hede, Råbjerg og Tolshave Mose, der ligger omkring 2,4 km sydøst for udbringningsarealerne.

Da ejendommen ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderer Kommunen, at ammoniakfordampning igennem luftbåren ammoniak umiddelbart er den eneste potentielle påvirkning af terrestriske naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for det nævnte Natura 2000 område.

Med henvisning til stor afstand og eksponentielt aftagende ammoniakbelastning med afstand fra kilden, er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning i det nævnte område. Bedriftens andel af den luftbårne ammoniakbelastning af terrestriske naturtyper i området vil være marginal og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakbelastning.

Konsekvensvurdering & Konklusion

Kommunen konkluderer på ovenstående baggrund, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-områder.

Kategori 2- natur

I nærheden af ejendommen er der registreret overdrev efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Fig. 1).

Naturpunkt 1:

Et beskyttet overdrev over 2,5 ha, der dermed er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7. Overdrevet fremstår på luftfoto med spredte kratpartier og dyrestier. Arealet ligger udenfor områder udpeget som særligt værdifuldt naturområde, værdifuldt naturområde eller tør økologisk forbindelse i Kommuneplan 2009. Tålegrænsen for overdrev ligger i intervallet 10 - 20 kg N/ha/år, men afhænger af en konkret vurdering af det aktuelle areals naturkvalitet og artssammensætning. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 11,2 kg N/ha per år. Tålegrænsen for naturtypen kan være overskredet allerede ved den generelle baggrundsbelastning.

Da området er kategori 2- natur må totalbelastningen med ammoniak fra stald og lager på arealet ikke overskride 1,0 kg N/ha per år.

Efter etableringen tilføres samlet 0,0 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel I), hvilket ikke overskrider den tilladte totalbelastning på 1,0 kg N/ha per år for § 7 området.

Kategori 3- natur

I nærheden af husdyrbruget er registreret flere overdrev, heder og moser (inkl. naturenge/rigkær) beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Det er kommunens vurdering, at der ikke ligger ammoniakfølsom skov nær husdyrbruget (Fig. 1).

Naturpunkt 2:

En mose på ca. 0,4 ha, der er omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3. Arealet ligger i område udpeget som økologiskforbindelse i Kommuneplan 2009, men udenfor områder udpeget som særligt værdifuldt naturområde eller værdifuldt naturområde. Tålegrænsen for moser ligger i intervallet 15 - 25 kg N/ha/år, men afhænger af en konkret vurdering af det aktuelle areals naturkvalitet og artssammensætning. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 11,2 kg N/ha per år. Tålegrænsen for naturtypen er derfor ikke overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

Det er i dette tilfælde ikke nødvendigt at stille krav til den maksimalt tilladte merbelastning med ammoniak på arealet, da denne ikke overskrider 1,0 kg N/ha per år, hvilket er det skrappeste krav kommunen kan stille til kategori 3- natur.

Ved udvidelsen tilføres 0,0 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel I), hvilket ikke overskrider den tilladte merbelastning på 1,0 kg N/ha per år for kategori 3- naturen.

Kommunen vurderer samlet, at ammoniakbelastningen fra stald og lager har en neutral effekt for de berørte arealer (naturpunkt 1 og 2) (Tabel I).

Påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV arter

Yngle- og rasteområder for arter opført på habitatdirektivets bilag IV, er beskyttet mod beskadigelse og ødelæggelse.

Screening

Hjørring Kommune har ikke registreret arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV i nærheden af husdyrbruget eller udbringningsarealerne, men følgende arter omfattet af bilag IV kan have yngle- eller rasteområder på arealer i nærheden. Det vurderes på baggrund af DMU's "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets

bilag IV", naturdata.dk samt kommunens kendskab til området at gælde følgende arter:

Vandflagermus *Myotis daubentonii* og dværgflagermus *Pipistrellus pygmaeus*, samt Odder *Lutra lutra*, findes udbredte i det meste af kommunen. Arterne vurderes dog ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Spidssnudet frø *Rana arvalis*, Løgrø *Pelobates fuscus*, Strandtudse *Bufo calamita* og Markfirben *Lacerta agilis*, findes alle i dele af Kommunen. Disse arter kan potentielt alle blive negativt påvirket af øget ammoniaktilførsel til deres yngle- og rasteområder. Eksempelvis kan dette medføre forringet vandkvalitet i ynglevandhuller for padder eller det kan skabe øget tilgroning af lysåbne naturtyper, hvilket bl.a. medfører et ændret mikroklima med lavere temperatur, samt forringelser i fødeudbuddet til skade for både padder og firben. Yngle- og rasteområder for disse arter i området vil normalt begrænse sig til områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Nærmeste registrerede forekomst af kvælstoffølsomme bilag IV - arter ligger mere end 2,4 km fra husdyrbruget. Det er derfor ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning.

Konsekvensvurdering & Konklusion

Kommunen konkluderer på ovenstående baggrund, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på de nævnte bilag IV arter.

Udbringningsarealer i forhold til beskyttede naturarealer

Hjørring Kommune vurderer påvirkningen af naturområder, der skyldes udbringning af husdyrgødning på nærliggende marker, ifølge Miljøstyrelsens vejledning. Herunder anvendes i givet fald de mulige vilkår, som Miljøstyrelsen peger på. Miljøstyrelsens vejledning bygger i øvrigt på rapporten "BUFFERZONER omkring særlig sårbar natur som beskyttelse mod lokalt nedfald af luftbåren kvælstof fra danske landbrugsejendomme" (herefter bufferzoner rapporten).

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område er Jerup Hede, Råbjerg og Tolshave Mose, der ligger omkring 2,4 km sydøst for udbringningsarealerne. Der vil derfor ikke være en målbar ammoniakbelastning fra udbringningsarealerne i kanten af habitatområdet. Se i øvrigt vurdering af kvælstofbelastning fra stald og lager under afsnittet 'Natura 2000'.

Øvrig beskyttet natur

Der ligger flere ammoniakfølsomme områder beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven nærmere end 100 meter fra udbringningsarealerne. Det er kommunens vurdering at der ikke sker en væsentlig intensivering i udbringningspraksis på arealerne, og at ammoniakdeposition til naturområderne fra udbringning derfor ikke forøges fra nudrift til ansøgt drift. En eventuel forøgelse vil under alle omstændigheder være mindre end 1 kg N/ha per år⁸, der iflg. Miljøstyrelsens vejledning ikke medfører tilstandsændringer.

Stærkt skrånende arealer

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen⁹ må flydende husdyrgødning ikke udbringes på arealer, der skråner mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller

⁸ Jf. Bufferzoner rapporten, Miljøministeriet 2004

⁹ Jf. § 26 stk. 3 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

fjerde inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

Ifølge naturbeskyttelsesloven¹⁰ må landbrugsaktiviteter ikke medføre en ændring af nærliggende naturområders tilstand. Tilstrømning af næringsstoffer fra tilstødende, skrånede udbringningsarealer vil i nogle situationer kunne medføre en sådan tilstandsændring.

Kommunen har vurderet, at ingen af udbringningsarealerne i ansøgningen skrårer mere end 6° ned mod vandløb og naturområder beskyttede efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er derfor Kommunens vurdering, at der ikke er behov for at stille krav til udbringning af husdyrgødning - ud over allerede eksisterende lovgivning.

Øvrige bemærkninger

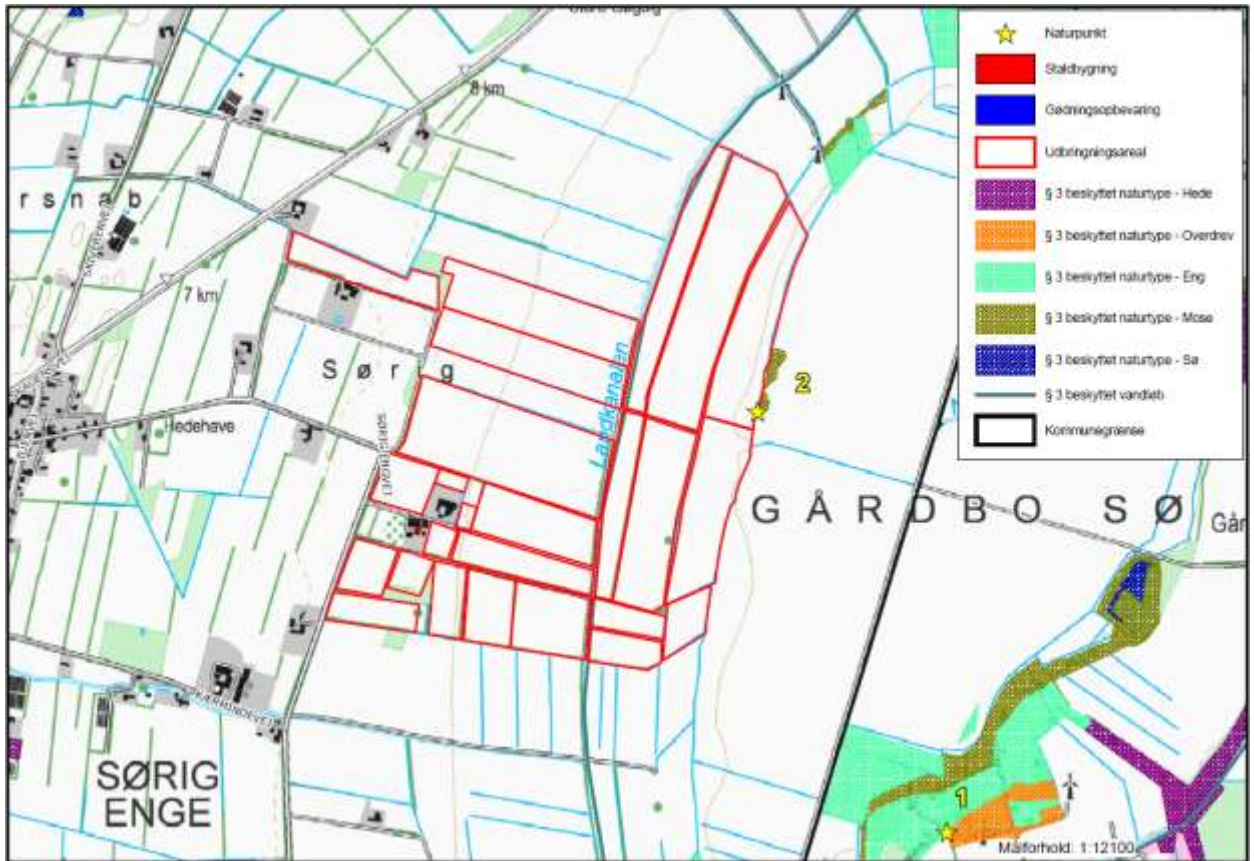
Vurderingen bygger på tolkning af luftfoto, besigtigelse af arealer, beregning af ammoniakbelastning med de bedst tilgængelige modeller fra DMU samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

Table I. Beregnet ammoniakbelastning i udvalgte naturpunkter. Afstand til stald og lager er opgivet som interval for alle stalde- og lageranlæg.

Naturpunkt	2	3
<i>Naturtype</i>	Overdrev	Mose
<i>Natur-kategori</i>	2	3
<i>Naturkvalitet</i>	Ej vurderet	Ej vurderet
<i>Vurderingsmetode*</i>	C	C
<i>Tålegrænse (kg N/ha per år)</i>	10 - 20	15 - 25
<i>Baggrundsbelastning (kg N/ha per år)</i>	11,2	11,2
<i>Merdeposition fra stald og lager (kg N/ha per år)</i>	0,0	0,0
<i>Tilladt merdeposition (kg N/ha per år)</i>	-	(1,0)
<i>Totalbelastning fra stald og lager (kg N/ha per år)</i>	0,0	0,0
<i>Tilladt totalbelastning (kg N/ha per år)</i>	1,0	-
<i>Afstand fra stald- og lageranlæg til naturpunkt (m)</i>	1.653 – 1.665	415 - 432
<i>Planstatus</i>		Økologisk forbindelse

* Vurderingen er foretaget ud fra metode C) naturvurdering kontor (på basis af luftfotos, topografi, tidligere besigtigelser, planstatus mv.).

¹⁰ Jf. § 3 i Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. august 2009 om naturbeskyttelse

Figur 1. Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturpunkt 1 og 2 (gul stjerne), samt udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til registeret, beskyttet natur.